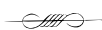

הַגֶּשֶׁם עַל הָאָרֶץ, וּמִשָּׁם יִחְזְרוּ הַדְּגִים אַחֲרֵי הַמַּבּוּל, כִּי מִן הַיָּם הָיוּ יוֹצְאִים כָּל הַיָּמִים, וְשֵׁם הֵם שְׁבִים לִלְכַת. וְעַל הַכֹּלל נִיצוּלוּ הַדְּגִים, שֶׁהָרִי לֹא נִכְנָסוּ מֵהֶם בְּתִיבָה לַחַיּוֹת זָרָע...". בְּכָל הָעוֹלָם יֵרֵד מַבּוּל, אֹלָם בְּאוּקִינוֹס, שָׁבוּ מְרוֹכְזִים מִרְבִּית הַדְּגִים, לֹא יֵרֵד מַבּוּל, אֲלָא רַק גֶּשֶׁם, וּמֵהֶם הִתְרַבּוּ כָּל הַדְּגִים בְּעוֹלָם.

❧ **הַנְּצִי"ב מוּוֹלוּז'ין:** הַתּוֹרָה מֵתֵאֲרֵת בְּפִסּוּק זֶה אֵת הַתַּחֲלַת הַמַּבּוּל, שֶׁהַחֵל לְרִדַּת בִּי"ז בַּחֲשׂוֹן, בּוּ נִבְקְעוּ הַשָּׁמַיִם. לְגֶשֶׁם זֶה לֹא הִיְתָה הַשְּׁפָעָה רַבָּה עַל הַיָּקוּם, שֶׁכֵּן הַגּוֹפּוֹת נִימּוּחוּ מֵהַמַּבּוּל שִׁירַד בַּהֲמִשְׁךְ. לְהֵלֵן מִסַּכְמַת הַתּוֹרָה אֵת יִרִידַת הַמַּבּוּל וְנִזְקִיו, שֶׁנִּמְחוּ כָּל הַגּוֹפּוֹת.

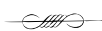

יג בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה בָּא נֹחַ וְשֵׁם וְחָם וְיָפֶת בְּנֵי נֹחַ וְאַשְׁתֵּי נֹחַ וּשְׁלֹשֶׁת נָשִׁי בָנִיו אִתָּם אֶל הַתֵּבָה:

מדוע נח ומשפחתו נכנסו 'בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה'?

❧ **רש"י:** "למדוך הכתוב שהיו בני דורו אומרים, אילו אנו רואים אותו נכנס לתיבה, אנו שוברין אותה והורגין אותו, אמר הקב"ה: אני מכניסו לעיני כולם ונראה דבר מי יקום"⁶⁹.

❧ **רמב"ן:** נח, בני ביתו ובעלי החיים נכנסו אל התיבה רק ביום שבו החל המבול לרדת, ולא לפני כן, כפי שכתוב "בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה".

מדוע נכתב שנית 'בָּא נֹחַ', לאחר שכתוב 'וַיָּבֵא נֹחַ'⁷⁰?

❧ **רש"י:** לעיל כתבה התורה את שבחם שבכניסתם לתיבה הקפידו על הפרדה, האנשים נכנסו לבד והנשים לבד. בפסוק זה התורה כותבת שנכנסו לתיבה מפני המבול.

❧ **אבן עזרא:** לעיל כתבה התורה על ההתאספות בשבעת הימים שקדמו למבול, שבאו מעצמם כל בעלי החיים הטהורים זכר ונקבה. בפסוק זה כתובה הכניסה הסמוכה לתחילת המבול, בתום שבעת הימים.

❧ **אברבנאל:** במהלך שבעת הימים שקדמו להתחלת המבול, נכנסו ויצאו נח ובניו פעמים רבות מהתיבה, בהכנותיהם הרבות לקראת שהיה ארוכה בתיבה, מקום, מזון

❧ הערות ❧

69. מקורו של רש"י במדרש רבה (לב, ח) "אמר רבי יוחנן: לא היינו מניחין אותו ליכנס, אלא 'בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה בָּא נֹחַ' אמר הקב"ה: אם נכנס נח לתיבה בליה, עכשיו יהיו כל דרגיש ליה ימלל". דורו אומרים כך: לא היינו יודעים בו ואילו היינו יודעים בו 70. לעיל פסוק ז.

ועוד⁷¹. כניסתם לתיבה ביום המבול, בשונה מכניסותיהם בפעמים הקודמות היתה הכניסה האחרונה שלפני תחילת המבול, שלאחריה סגר הקב"ה את פתח התיבה. ❧ **הנצי"ב מוולוז'ין:** בתחילה נח ומשפחתו התקרבו אל התיבה, אך לא נכנסו אליה. בפסוק זה כתוב שנח ומשפחתו נכנסו אל התיבה.

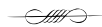

יֵד הַמָּה וְכָל הַחַיָּה לְמִינָהּ וְכָל הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְכָל הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל הָאָרֶץ לְמִינֵהוּ וְכָל הָעוֹף לְמִינֵהוּ כָּל צֶפֶר כָּל כָּנָף:

מדוע התורה חוזרת בפסוקים יג - טו על הנכתב בפסוקים ז - ט⁷²?

❧ **מלבי"ם:** התורה אינה חוזרת על דבריה, אלא משמיעה שני מסרים שונים. בפסוקים ז - ט מתארת התורה את ההכנות האחרונות להצלה, בכניסה לתיבה ובסגירתה טרם ירידת המבול, בעוד בפסוקים יג - טו מדגישה התורה את ההשגחה העליונה שהיתה סביב הצלת בעלי החיים מהמבול: **פסוק ז**, "וַיֵּבֵא נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ... אֶל הַתֵּבָה..." - מתאר את כניסתם לתיבה. בפסוק יג מתארת התורה את ההשגחה העליונה סביב כניסתם, והצלתם מפני אנשי דור המבול שרצו למנוע מהם מלהיכנס לתיבה⁷³. **פסוק ח**, "מִן הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֵינָנָה טְהוֹרָה..." - מתאר את המיון שנערך לבעלי החיים טרם כניסתם לתיבה. בפסוק יד מדגישה התורה את ההשגחה העליונה, שכל בעלי החיים התקבצו ובאו כל אחד ממקום אחר בצורה מדויקת להפליא. **פסוק ט**, מתאר באיזה אופן נכנסו לתיבה - (שנים - שנים), ואילו בפסוק טו מרחיבה התורה לפרט שהיה זה בהשגחת הקב"ה, שגם בעלי החיים שבדרך כלל מתרחקים מבני אדם, באו אל התיבה באופן חפשי, ולא נעדר ולא נחסר אף מין מבעלי החיים.

❧ **אברבנאל:** אכן היתה זו חזרה פעם נוספת, שנועדה לאמת ולחזק את פרטי הסיפור.

❧ הערות ❧

71. כביאור הכתב והקבלה, לשאלה - מדוע נכנס נח "מפני" הַמָּה וְכָל הַחַיָּה לְמִינָהּ וְכָל הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְכָל הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל הָאָרֶץ לְמִינֵהוּ וְכָל הָעוֹף לְמִינֵהוּ כָּל צֶפֶר כָּל כָּנָף". (לעיל פסוק ז).
72. א. "וַיֵּבֵא נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וְנִשְׂיָ בָנָיו אֵת אֶל הַתֵּבָה מִפְּנֵי מִן הַמַּבּוּל" (פסוק ז), לכאורה חוזר על עצמו בפסוק יג - "בְּעֵצִים הַיּוֹם הָיָה בָּא נֹחַ וְשֵׁם וְחָם וְיָפֶת בְּנֵי נֹחַ וְאִשְׁתּוֹ נֹחַ וְשֵׁלֶשֶׁת נִשְׂיָ בָנָיו אֵת אֶל הַתֵּבָה". ב. "מִן הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֵינָנָה טְהוֹרָה וְכָל הָעוֹף וְכָל אֲשֶׁר רֹמֵשׂ עַל הָאָרֶץ" (פסוק ח), לכאורה חוזר על עצמו בפסוק יד -
ג. "שְׁנַיִם שְׁנַיִם בָּאוּ אֶל נֹחַ אֶל הַתֵּבָה זָכָר וּנְקֵבָה פֶּאֶשֶׁר צֶוּהוּ אֱלֹהִים אֵת נֹחַ" (פסוק ט), לכאורה חוזר על עצמו בפסוק טו - "וַיֵּבֵאוּ אֶל נֹחַ אֶל הַתֵּבָה שְׁנַיִם שְׁנַיִם מִכָּל הַבְּשָׂר אֲשֶׁר בּוֹ רוּחַ חַיִּים".
73. חז"ל מבארים מדוע כתוב "בְּעֵצִים הַיּוֹם", משום שאנשי דור המבול רצו לשבור את התיבה. (רש"י פסוק יג לעיל)